

ما زمین را دوست داریم

محسن قنبری شهواری، مدیر دبستان وحدت، شهرستان میناب

شعار روستای ما خانه ما و درگیر کردن عملی دانش آموزان با این موضوع و تلنگر به خانواده‌هایی بود که ناظر بر این فعالیت بودند.

تلاش در جهت فرهنگ‌سازی برای پاکیزگی مکان‌های عمومی نظیر پارک. توزیع کیسه زباله به منظور ایجاد بسترهای لازم برای رها نکردن زباله در محیط. به صورت نمادین، به تعدادی از همسایگان هم‌جوار مدرسه کیسه زباله توزیع شد تا آنان نیز به عنوان سفیران سلامت، ترویج‌دهنده این فرهنگ باشند و کمکی هم باشد به رفتگران.

عزاداری صحیح. متأسفانه همیشه بعد از مراسم با صحنه‌های نازیبایی مواجه می‌شویم که زحمت زیادی را بر دوش نیروهای خدماتی تحمیل می‌کند. تدبیر ما برای این اتفاق ناخوشایند، حذف ظروف یک‌بار مصرف و همکاری در جمع‌آوری ظروف بود.

بازیافت: ارائه تعریفی از بازیافت در قالب آموزش و استفاده از روش‌های بازیافت. سعی شد در هر کلاس سطل‌هایی برای نان خشک، کاغذ، قوطی‌ها و بطری‌های آمیوه و سایر اشیای قابل بازیافت در نظر گرفته شود که پس از فروش وسایل بازیافتی، برخی از لوازم مورد نیاز کلاس با همان وجوه خریداری شوند.

توجه به گونه‌های جانوری: شناخت گونه‌های بومی جانوری و توجه به حیات وحش و انجام پژوهش‌هایی در خصوص حیوانات منقرض شده و در حال انقراض، از جمله موضوعات مهم در ساخت زیستی و بدنی سند تحول بنیادین

شود تا به باوری ذهنی تبدیل شود. این باور کودک را موظف می‌کند از یگانه زیستگاهی که در آن زندگی می‌کند، به بهترین وجه ممکن پاسداری کند. افزایش آگاهی‌های عمومی نسبت به اهمیت محیط زیست و لزوم حفظ آن کاری است که نیازمند برنامه‌ریزی و صرف وقت است (نقی‌پور، ۱۳۹۳). نگرش و ارزش‌ها، تعهد و مهارت‌های مورد نیاز برای حفظ و پشتیبانی محیط زیست در افراد، در سنین پایین شکل می‌گیرند (می‌بودی، شبیری، ارجمندی بابایی سمیرمی، ۱۳۹۳). در مدرسه ما به منظور آشنایی با محیط زیست و حفظ آن، برنامه‌هایی به این شرح انجام پذیرفت:

تلفیق موضوع آموزش محیط زیست به صورت مستقیم و غیرمستقیم با درس‌های دیگر: در این روش، آموزش‌های لازم، چه در قالب برنامه درسی آشکار و چه پنهان صورت پذیرفت. در این رویکرد از روش‌های نمایشی، دعوت از اشخاص آگاه و ایجاد محیط‌های یادگیری استفاده شده است؛ درس‌هایی مانند علوم تجربی، کار و فناوری، و تفکر و پژوهش، زمینه‌ها و بسترهای لازم را برای اجرای مطلوب این برنامه در درون و برون مدرسه فراهم می‌آورند.

طرح روستای ما خانه ما: توجه به محیط زندگی از جمله موضوعات مورد توجه است. برای رسیدن به این هدف اقدامات گوناگونی انجام شد؛ از جمله:

پاکیزه نگه‌داشتن محیط مدرسه و اطراف آن. این برنامه در راستای تحقق

در دهه‌های اخیر، با بحران‌های گوناگونی نظیر جنگ، کشتار، خونریزی و آوارگی مواجه شده‌ایم. اما یکی از موضوعات مغفول در برنامه درسی، موضوع محیط زیست و حفاظت از محیط است. بشر محیط زیست خود را با تغییرات عمده‌ای مواجه کرده‌است و برای برقراری تعادل طبیعی، انسان ناگزیر به تغییر شیوه زندگی به سمت توسعه پایدار است. این تحول می‌تواند در جامعه کنونی و نیز نسل‌های آینده، تغییرات عمده‌ای به وجود آورد. تمام مشکلات زیست‌محیطی که به دست انسان به وجود آمده‌اند، نمی‌توانند با به کارگیری فناوری صرف حل شوند و تغییر در رفتار انسان نیاز است. بنابراین، کلید رفع بحران‌های زیست‌محیطی، آموزش و اصلاح رفتار انسان با محیط پیرامونش است.

انسان می‌تواند در سازگاری با طبیعت زندگی کند و در این راستا تصمیمات آگاهانه‌ای اتخاذ کند که در آن‌ها به نسل‌های آینده نیز توجه شود. توجه به نسل‌های آینده هدفی است که در آموزش محیط زیست باید مورد توجه قرار گیرد. حفاظت از محیط زیست عادت است که باید از کودکی آموخته

● **برگزاری نمایشگاه محیط زیست:** این نمایشگاه به منظور آشنایی دانش‌آموزان و همچنین ارائه توضیحات دانش‌آموزان در حوزه مطالعاتی خود بود. توجه به گونه‌های جانوری، گیاهی، منابع طبیعی و آلودگی‌ها از ویژگی‌های مهم این نمایشگاه به شمار می‌رفت.

● **حضور در جشنواره جابر بن حیان:** ارائه تعدادی از فعالیت‌های علمی پژوهشی دانش‌آموزان با محوریت محیط زیست، توجه به گونه‌های گیاهی و جانوری، توجه به روایات و احادیث قرآنی در خصوص نباتات و ارائه گزارش اولیا مبنی بر تذکر دادن دانش‌آموزان به آن‌ها در خصوص محیط زیست.

مدرسه‌ها باید در آموزش محیط زیست به دانش‌آموزان، با توجه به ظرفیت و توانمندی مدرسه، نقش اساسی و مهمی را به عهده گیرند. سند تحول همواره به این موضوع توجه داشته است. برای اجرای راهکار ۵-۵ سند، بهترین راه، اجرای برنامه ویژه مدرسه است که به مدرسه، برای آموزش و مهارت لازم در حوزه محیط زیست، اختیاراتی داده است.

منابع

۱. نقی‌پور، فائزه (۱۳۹۳). روش‌های آموزش محیط زیست به کودکان. اولین همایش ملی محیط زیست.
۲. می‌بودی، حسین؛ شیبری، سید محمد؛ ارجمندی، بابایی؛ سمیرمی، رضا و فرزام، یک. رهیافت جدید در آموزش محیط زیست به کودکان. جلد ۸، شماره ۴. پاییز ۱۳۹۳.

هرمدرسه یک پایگاه است برای آموزش محیط زیست، زمین در حال نابودی است

● **یک روز در طبیعت:** یکی از روش‌های مطلوب و مؤثر در فرایند حفظ محیط زیست، اردوهای هدفمند بود.

● **استفاده از گروه‌های فعال در حوزه محیط زیست:** همکاری با گروه‌های مشورتی به منظور رسیدن به اهداف مطلوب تعریف شده در حوزه برنامه ویژه مدرسه و استفاده از ظرفیت افراد آگاه و توانمند برای بالابردن ظرفیت‌های دانشی، نگرشی و مهارتی. همچنین، حضور در انجام فعالیت‌های محیط زیستی با کمک و همراهی اولیا.

← ارزشیابی

برای سنجش صحیح از اقدامات انجام‌شده در حوزه محیط زیست اقدامات زیر صورت پذیرفت:

است. کوشیدیم در درک جایگاه دینی و شهروندی، و فراهم‌سازی بسترهای مناسب شغلی این موضوع سهیم باشیم.

● **توجه به گیاهان و درختان بومی:** استان هرمزگان به دلیل قرارگیری در منطقه گرم و خشک، و همچنین به لحاظ پوشش گیاهی و بارش‌های آسمانی فقیر است. از جمله اقدامات انجام‌شده برای آگاهی‌بخشی و آشنایی دانش‌آموزان با موضوع بیابان‌زدایی، شن‌های روان، حفظ طبیعت، عدم قطع درختان و حفظ زیستگاه‌های گونه‌های محلی جانوری و گیاهی، می‌توان به کارهایی پژوهشی اشاره کرد. از سایر اقدامات هم نهال‌کاری در مدرسه، ساخت گلدان با وسایل دورریختنی، آبیاری قطره‌ای و کشت انواع سبزی‌ها و مراقبت از آن‌ها بودند.

● **معرفی محیط‌بانان و جنگلبانان:** معرفی محیط‌بانان و جنگلبانان به همراه تجلیل از مقام شامخ شهدای این حوزه و نقش ارزنده‌ای که در حفظ و حراست از محیط‌زیست ما دارند، رسالتی بود که بر دوش خود احساس می‌کردیم. به منظور اجرایی شدن این هدف، به صورت نمایشی، از این بزرگواران دعوت کردیم در مدرسه حضور یابند و از آنان تقدیر کردیم. عکس محیط‌بانان شهید استان را نیز تهیه و نصب کردیم.

● **حذف ظروف یک بار مصرف:** تلاش کردیم در مراسم و نذری‌ها در داخل و خارج مدرسه از ظروف بلوری، ملامین و فلزی، به جای ظروف یک بار مصرف استفاده کنیم و به دانش‌آموزان در این باره هشدار دادیم. برای مثال، در نانوبایی حاضر شدیم و به جای کیسه‌های نایلونی، کیسه نان تهیه کردیم. این رویکرد موجب شد بچه‌ها در منزل نقش سفیر سلامت را ایفا کنند و در صورت استفاده اعضای خانواده از ظروف یک بار مصرف، خطرات ناشی از آن را یادآوری کنند.

